

Gynecomastia

Betegtájékoztató

Mi az a gynecomastia?

A gynecomastia az emlők megnagyobbodása fiúk/férfiak esetében, az emlőszövet jóindulatú (nem daganatszövet okozta) felszaporodásának következtében. Mindezt a tesztoszteron (férfi nemi hormon) és ösztrogén (női nemi hormon) közti egyensúly felborulása okozza. Az ösztrogén jelen van minden egészséges férfi szervezetében, de túltermelődése az emlők megnagyobbodásához vezet. Bár a gynecomastia nem okoz komoly egészségügyi problémát, mégis az emlők érzékenységéhez vezethet és zavaró lehet.

Kiknél alakulhat ki gynecomastia?

Gynecomastia gyakran előfordul fiú újszülöttek esetében az anyai ösztrogén hatása miatt. Ezen kívül szintén előfordulhat serdülő korú fiúk körében. A gynecomastia mindkét esetben általában magától megszűnik. Felnőttek esetében általában 50 éves kor felett alakul ki.

Mi okozhat gynecomastiát felnőttek esetében?

Számos tényező okozhat emlőmegnagyobbodást férfiaknál:

- a korral járó hormonális változások (a tesztoszteron szintjének csökkenése és az ösztrogén szintjének növekedése)
- megnövekedett testzsírmennyiség, amely az ösztrogénszint megemelkedésével jár
- gyógyszerek és egyéb anyagok (Táblázat 1.)
- bizonyos egészségügyi problémák, mint:
  - alacsony tesztoszteronszinttel (úgynevezett hypogonadizmussal) járó kórképek, mint például a Klinefelter szindróma vagy agyalapi mirigy betegségek
  - pajzsmirigy-túlműködés (hyperthyreosis)
  - májbetegség
  - vesebetegség, pl. veseelégtelenség
  - a here-, mellékvese- vagy agyalapi mirigy daganata

Előfordul azonban, hogy semmilyen okot nem lehet találni a háttérben.

Hogy lehet a gynecomastiát diagnosztizálni?

Az orvosa kikérdezi Önt az egészségi állapotáról, gyógyszereiről, beleértve a recept nélkül kapható gyógyszereket. A fizikális vizsgálat során az orvosa megtekinti és megtapintja az emlőt, hogy el tudja dönteni a megnagyobbodást gynecomastia vagy valamilyen más kórkép okozza-e. Az emlő megnagyobbodásának háttérben állhat még a zsírszövet felszaporodása, jóindulatú daganat és ciszta (folyadékkal teli tömlő) is. Az ellenőrzés kiterjed az emlőrák vizsgálatára is, ami nagyon ritka férfiak esetében. Az orvosa megvizsgálja a herék méretét is illetve esetleges tumor jelenlétét.

Az orvosa ezen kívül egyéb vizsgálatokat is javasolhat:

- vérvételt a hormonszintek ellenőrzése céljából
- vérvételt a máj-, vese- és pajzsmirigyműködés vizsgálata céljából
- képalkotó vizsgálatok, mint ultrahang vagy CT, daganatkeresés céljából

- mammográfia az emlőrák kizárására

Hogyan lehet a gynecomastiát kezelni?

Bizonyos esetekben semmilyen kezelés nem szükséges. Más esetekben attól függ a kezelés, hogy mi okozza az emlőmegnagyobbodást. Amennyiben gyógyszer vagy más anyag áll a háttérben, úgy az orvosa javasolhatja a gyógyszer szedésének leállítását vagy más gyógyszerre történő átállást. Ha az ok valamilyen betegség, úgy annak megfelelő kezelést fog kapni.

Egyéb kezelési lehetőségek:

- gyógyszerek, amelyek gátolják az ösztrogén hatásának kifejlődését az emlőszövetben (főleg azon férfiak esetében, akiknél rövid ideje áll fenn a gynecomastia)
- sebészi kezelés az emlőszövet eltávolítására (azon férfiak esetében, akiknél nagymértékű az emlőmegnagyobbodás és akiknél régóta áll fenn a gynecomastia). Általában a sebészi kezelést csak azután javasolják, miután a gynecomastiát okozó elsődleges kórképet kizárták vagy kezelték.

Mit kell tennie, ha emlőmegnagyobbodás miatt aggódik?

Elsőként forduljon orvoshoz, hogy megbeszélje vele a problémát. Különböző vizsgálatokkal ki lehet deríteni, mi áll az emlőmegnagyobbodás háttérében. Amennyiben a megnagyobbodás átmeneti, úgy orvosa megnyugtathatja Önt. Ha kezelésre van szüksége, az orvosa meg fogja beszélni Önnel a terápiás lehetőségeket.

Ez a tájékoztató jellegénél fogva csak röviden tartalmazza az adott betegséggel kapcsolatos ismereteket. Részletesebb tájékoztatást az Ön vizsgálati eredményeit, esetleges egyéb betegségeit is ismerő kezelőorvosától kaphat.

A betegtájékoztató a Magyar Endokrinológiai és Anyagcsere Társaság vezetősége jóváhagyásával készült. Összeállította:

Prof. Dr. Góth Miklós

és Dr. Dénes Judit

MH Egészségügyi Központ

Táblázat 1.

Gynecomastiát okozó gyógyszerek és egyéb anyagok

- hormonok
- a férfi nemi hormonok termelődését vagy hatásának kifejtését gátló gyógyszerek, mint a prosztatata-rák kezelésére használt terápia
- bizonyos antibiotikumok
- a gyomor- vagy nyombélfekély kezelésére használt bizonyos gyógyszerek
- bizonyos rákellenes kezelés (kemoterápia)
- néhány szív-és érrendszeri megbetegedésre alkalmazott gyógyszer
- a következő pszichiátriai kórképek esetén használt gyógyszerek: szorongás, depresszió és pszichózis
- túlzott alkoholfogyasztás
- illegális drogok: amfetamin, anabolikus szteroidok és androgének (a testépítők és atléták által, a teljesítmény javítására használt anyagok), heroin, marihuána
- Néhány recept nélkül kapható gyógyszer fitoösztrogént (az ösztrogénhez hasonló növényi anyag) tartalmazó növényi kiegészítők és testápolók, amelyek levendulát vagy teafaolajat tartalmaznak